

**תקנון המבקר והמשרד לביקורת
ההסתדרות הציונית העולמית**

תקנון המבקר והמשרד לביקורת ההסתדרות הציונית העולמית

שהתקבל על-ידי הוועד הפועל הציוני במושב בחדש אדר תשכ"ג (מרץ 1963), בהתאם להחלטת הוועד הפועל הציוני במושב באיר-סיוון תשכ"ב (מאי-יוני 1962) מספר 95, על סמך סעיף 60, פסקא 8 של חוקת ההסתדרות הציונית העולמית. כולל תיקון על פי החלטה שהתקבלה בוועד הפועל הציוני בינואר 1967, תיקונים ותוספות על פי החלטות שהתקבלו בוועד הפועל הציוני במושב ביום 21 בפברואר 1974, במושב ביום 14 ביולי 1976 ובמושב ביום 29 ביוני 1986, וכן תיקונים ותוספות על פי החלטות שהתקבלו בנשיאות הוועד הפועל הציוני ביום 11 ביוני 1991.¹

סימן א' – הגדרות

	בתקנון זה:
<ul style="list-style-type: none"> - החוקה של ההסתדרות הציונית העולמית, כפי שהתקבלה על-ידי הוועד הפועל הציוני במושב בכסלו-טבת תש"ך (דצמבר-ינואר 1959), על סמך החלטת הקונגרס הכ"ד, על תיקוניה. (1960) - הקונגרס הציוני. - הוועד הפועל הציוני. - נשיאות הוועד הפועל הציוני. - הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית. - קרן היסוד – המגבית המאוחדת לישראל, קרן קימת לישראל. - מבקר ההסתדרות הציונית העולמית. - הוועדה המתמדת לענייני תקציב וכספים הנבחרת על-ידי הוועד הפועל הציוני. - ועדת משנה המוקמת ע"י ועדת הכספים לשם דיון בממצאי המבקר. - גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 10 של תקנון זה. - מוסד ציוני מרכזי כמשמעותו בסעיף 46 של החוקה. 	<ul style="list-style-type: none"> החוקה הקונגרס הוועד הפועל הנשיאות הנהלה הקרנות הלאומיות המבקר ועדת הכספים ועדת המשנה לביקורת² גוף מבוקר מוסד ציוני מרכזי

¹ הוועד הפועל הסמיך את הנשיאות, ביוני 1990, לתקן את תקנון המבקר והמשרד לביקורת, בנושאים הנובעים או הקשורים להחלטה מס' 37 של הוועד הפועל, מיוני 1989, ובנושאים הקשורים לתיקונים טכניים שיבהירו את הטיפול בהגשת דו"חות המבקר.

² תוספת - על-פי החלטת נשיאות הוועד הפועל הציוני מיום 11 ביוני 1991.

סימן ב' – מעמד המבקר וסגנו

1. המבקר נבחר על-ידי הקונגרס לקיום הביקורת בהסדרות הציונית העולמית (על פי סעיף 14 (ה) של החוקה).	בחירת המבקר
2. תקופת כהונתו של המבקר היא מיום בחירתו עד למועד נעילת הקונגרס מן המניין שלאחריו. אם בתקופה בין קונגרס לקונגרס מתפנית משרתו של המבקר יבחר הוועד הפועל במבקר חדש, ובינתיים ימלא סגן המבקר את תפקידו של המבקר. באין סגן מבקר תמנה הנשיאות ממלא מקום, אך המבקר ימשיך בינתיים במילוי תפקידו עד כניסתו לתפקיד של ממלא המקום.	תקופת כהונה
3. א. סגן המבקר, אם יוחלט על קיום משרה זו, ייבחר על-ידי הקונגרס או על-ידי הוועד הפועל לאחר שמיעת חוות דעתו של המבקר. הנשיאות רשאית במקרים דחופים למנות סגן, ובחירתו טעונה אישור הוועד הפועל במושב הקרוב. פרטי סמכויותיו של סגן המבקר ייקבעו על-ידי המוסד הבוחר בו (על פי סעיף 60, פסקא 3, של החוקה). ב. תקופת כהונתו של הסגן תהיה מיום בחירתו עד למועד נעילת הקונגרס מן המניין שלאחר מכן, או לתקופה קצרה מזאת, אם יוחלט על כך על-ידי המוסד הבוחר.	סגן המבקר
4. א. משרת המבקר וסגנו מתפנית באחת מאלה; (1) בתום תקופת כהונתו; (2) בהתפטרותו; (3) בהעברתו מכהונתו ע"י שני שלישים של חברי הוועד הפועל; (4) בפטירתו. ב. המבקר רשאי להתפטר על-ידי הגשת כתב התפטרות ליו"ר הוועד הפועל.	התפנות משרה
5. המבקר אינו כפוף בעבודתו למרותו של איזה שהוא גוף ואינו תלוי בו, ואחריותו בפני הקונגרס והוועד הפועל בלבד (על פי סעיף 60, פסקא 6, של החוקה).	עצמאות נושא המשרה
6. המבקר משתתף בזכות דעה מייעצת בקונגרס, בוועד הפועל, ובוועדותיהם, לרבות ועדת הכספים (על פי סעיף 32, פסקא 3, של החוקה).	מעמד מיוחד
7. מעמדו של המבקר כמעמד חבר הנהלה ושכרו בהתאם למעמד זה, ומעמד סגן המבקר כמעמד סגן חבר הנהלה.	
8. א. לא ישמשו המבקר וסגנו חברים בהנהלת גוף מבוקר ולא יכהנו בשכר במשרה זולת משרתם.	סייגים

- ב. לא יקנו המבקר וסגנו במשך תקופת כהונתם נכסי גופים מבוקרים, בין מקרקעין בין מיטלטלין, לא יחכרום ולא יקבלום במתנה, לא יקבלו מגופים מבוקרים זיכיונות, מענקים או טובות הנאה, פרט לקרקע או הלוואה לשם התיישבות או לצרכי שיכון.
- ג. לא יכנסו המבקר וסגנו לעבוד בגוף מבוקר תוך שלוש שנים מתאריך פרישתם מהמשרה.
9. המבקר וסגנו חייבים לשמור על סודיות כל ידיעה, תעודה ודין וחשבון, שהגיעו אליהם לרגל עבודתם.

סודיות

סימן ג' – תחומי הביקורת

10. ואלה הגופים שיעמדו לביקורתו של המבקר:
- א. כל המחלקות, המפעלים והמוסדות של ההסתדרות הציונית, העולמית בישראל ובתפוצות;
- ב. הקרנות הלאומיות וכל קרן אחרת של ההסתדרות הציונית, על מחלקותיהן, מפעליהן ומוסדותיהן בישראל ובתפוצות;
- ג. כל חברה, מפעל, קרן או גוף אחר, שההסתדרות הציונית העולמית ו/או הקרנות הלאומיות יחד או לחוד, משתתפות בהונם היסודי או בתקציבם בשיעור של 50% ומעלה, או שיש להן לפחות 50% בזכות ההצבעה;
- ד. כל חברה, מפעל, קרן או גוף אחר שההסתדרות הציונית העולמית ו/או הקרנות הנזכרות בס"ק (ב), יחד או לחוד, משתתפות בהונם או בתקציבם בשיעור שהוא פחות מ- 50% – אם קיום הביקורת הותנה מראש עם גופים אלה. מידת הביקורת תיקבע בהסכם בין ההנהלה והמבקר;
- ה. כל גוף נתמך על-ידי ההסתדרות הציונית העולמית, או גוף אחר שביקורתו הוטלה על המבקר על פי החלטת הקונגרס, הוועד הפועל, ועדת הכספים או ההנהלה; מידת הביקורת תיקבע בהסכם בין ההנהלה והמבקר.

גופים מבוקרים

סימן ד' – תפקידי הביקורת

11. המבקר יבקר את המינהל של הגופים המבוקרים, משק הכספים שלהם וניהולו, חשבונותיהם ורכושם מבחינת החוקיות, הסדירות, המשקיות, הכלכליות, וטוהר המידות, ויבדוק:

פרטי הביקורת

- א. אם הגוף המבוקר נוהג בעבודתו בהתאם לחוקה ולהוראות המוסדות הציוניים המרכזיים ;
- ב. אם ההוצאה של הגופים המבוקרים נעשתה בתחומי תקציבם המאושר על-ידי המוסדות המוסמכים לכך ולמטרה שנועדה לה ;
- ג. אם סדרי התקבולים והתשלומים של הגוף המבוקר מניחים את הדעת ;
- ד. אם דרך החזקת הכספים, שמירת הרכוש, מצב הקופה והמלאי מניחים את הדעת, ואם הנהלת החשבונות והמאזנים מדויקים ונעשים במועד המתאים ;
- ה. אם הגוף המבוקר נוהג בכל ענפי עבודתו בחסכון וביעילות, תוך שמירה על כללי החוק וטוהר המידות ;
- ו. אם ביקורת החשבונות, במידה שהיא נערכת על-ידי רואה חשבון, מבוצעת במועד המתאים, ואם הוראות רואה החשבון מתבצעות על-ידי הגוף המבוקר.
12. המבקר יברר תלונות הבאות אליו מקרב הציבור, כנגד גוף או כנגד אדם הכפופים לביקורתו כקבוע בסעיף 10 לעיל.

בירור תלונות

סימן ה' – סדרי הביקורת

13. גוף מבוקר חייב להמציא למבקר את תקציבו המפורט, מיד לאחר אישורו על-ידי המוסדות המוסמכים, ולהודיע למבקר על כל שינוי בתקציב ולהמציא לו את האסמכתאות הנוגעות לכך.

הגשת תקציב
ע"י גוף מבוקר

14. א. כל גוף מבוקר חייב להמציא למבקר לא יאוחר מארבעה חודשים לאחר תום שנת הכספים שלו, דין וחשבון זמני על ההכנסות וההוצאות באותה שנה, וכתום שישה חודשים, ולא יאוחר מתשעה חודשים, את מאזן הזכויות וההתחייבויות לפי המצב בסוף שנת הכספים.

הגשת דו"חות
ומאזנים ע"י גוף מבוקר

- ב. כל גוף מבוקר חייב להמציא למבקר דין וחשבון וחוות-דעת, שיוגשו לו על-ידי רואה חשבון, וכן העתק הערותיו על אותו דין וחשבון או חוות-דעת.

15. א. הגוף המבוקר חייב להושיט את מלוא עזרתו למבקר ולעובדי משרדו במילוי תפקידיהם, לאפשר להם גישה בלתי מוגבלת לכל הספרים והתיקים, החשבונות, המסמכים, הפנקסים הכרטיסיות וכל חומר אחר של הגוף המבוקר. כן חייב הגוף המבוקר להמציא ידיעות, מסמכים, הסברים וכל חומר אחר, שיידרש על-ידי המבקר או אנשי משרדו לצרכי הביקורת.
- ב. גוף או אדם אשר בקשר אליהם מתבררת תלונה כקבוע בסעיף 12 לעיל, ימציאו למבקר, על-פי בקשתו, את כל המידע כנ"ל בתוך פרק זמן סביר או בתוך תקופה שתקבע על-ידי המבקר, בהתאם לנסיבות.

סימן ו' – תוצאות הביקורת

16. א. העלתה הביקורת ליקויים בסדרי עבודתו של גוף מבוקר או בפעולותיו, יעמיד המבקר את הגוף המבוקר על כך בכתב, וידרוש לתקן את הליקויים תוך תקופה סבירה.
- ב. אם העניין מיועד לדיווח בהתאם לסימן ז' להלן יביא המבקר בפני ראש הגוף המבוקר את סיכומי הביקורת לשם קבלת הסברים וביאורים בקשר לממצאי הביקורת, ואם ראה צורך בכך ימציא העתק ליו"ר ההנהלה, או לגזבר, לפי העניין.
- המבקר רשאי לקבוע תאריך סופי למתן הסברים וביאורים כאמור.³
- ג. גילתה הביקורת בגוף המבוקר סטייה או התעלמות מהוראות מוסדותיה המוסמכים של ההסתדרות הציונית, פגיעה בחוק או בכללי טוהר המידות, יביא המבקר את הממצאים בפני ראש הגוף המבוקר לשם נקיטת הצעדים המתאימים ויודיע על כך ליו"ר ההנהלה וליועץ המשפטי.⁴
- ד. המבקר רשאי להמציא לגוף שבוקר על פי סעיף 10(ה) את סיכומי הביקורת, לשם קבלת ההסברים הדרושים, עם העתק לדורשי הביקורת.
17. א. המבקר רשאי להעביר לידיעת גוף או אדם הכפופים לביקורתו את תוצאות הביקורת של תלונה שהתבררה מטעמו כקבוע בסעיף 12 לעיל, וכן את חוות דעתו ו/או את המלצותיו בקשר לצעדים שראוי לנקוט, לדעתו, על מנת להביא את המתלונן על סיפוקו ו/או על מנת לתקן ליקויים שונים שנתגלו במהלך הביקורת.

³ תיקון - על פי החלטת נשיאות הוועד הפועל הציוני מיום 11 ביוני 1991.

⁴ תוספת - על פי החלטת נשיאות הוועד הפועל הציוני מיום 11 ביוני 1991.

ב. המבקר רשאי לבקש, בכל עת, מאת גוף או אדם כאמור, להעביר לידיעתו את עמדתם, ומה הם הצעדים שננקטו או שיינקטו בקשר לעניין שהיווה נושא לתלונה. גוף מבוקר ישיב על בקשת המבקר כאמור בתוך פרק זמן סביר או בתוך תקופה שתקבע על-יד המבקר, בהתאם לנסיבות.

ג. בתום בירור העניין ו/או במהלך הבירור, ישיב המבקר למתלונן תשובה עניינית אשר יש בה לדעתו, להוות מענה הולם ומספק בנסיבות המקרה.

סימן ז' – דינים וחשבונות⁵

18. א. סיים המבקר את ביקורתו בגוף המבוקר כמשמעותו בסעיף 10 או בנושא שבדק, יהיה רשאי להמציא דין וחשבון נפרד על אותו גוף או נושא. הדין וחשבון הנפרד יומצא ליו"ר הוועדה, ליו"ר ועדת המשנה לביקורת, ליו"ר ההנהלה, לגזבר ולראש הגוף המבוקר.

ב. יו"ר ההנהלה ימציא ליו"ר הוועדה וליו"ר ועדת המשנה את תשובתו לדין וחשבון הנפרד לא יאוחר מחודשיים ממועד קבלת הדין וחשבון.

ג. ועדת המשנה לביקורת או הוועדה, ידונו בדין וחשבון הנפרד של המבקר עם תשובת יו"ר ההנהלה, תוך חודשיים מקבלת התשובה. לא נתקבלה תשובת יו"ר ההנהלה תוך חודשיים כאמור, תהיה הוועדה רשאית לדון בדין וחשבון בלעדי התשובה. לדיון בדין וחשבון תזמין הוועדה נציגי ההנהלה ככל שתמצא למתאים.

ד. הכין המבקר דין וחשבון נפרד כאמור בסעיף זה, יכלל דין וחשבון זה, או עיקרו, הכל לפי העניין ולפי שיקולו של המבקר, בדין וחשבון השנתי הקרוב של המבקר כאמור בסעיף 19 להלן.

ה. סיימה הוועדה את הדיון בדין וחשבון, תכין את סיכומיה ומסקנותיה, לרבות דרישותיה לתיקון ליקויים, ותמציא אותן ליו"ר ההנהלה, לראש הגוף המבוקר ולמבקר.

ו. העתק מכל דין וחשבון נפרד, מתשובות יו"ר ההנהלה ומסיכומי הוועדה יומצא ליו"ר הוועד הפועל.

ז. המבקר ימסור לפי הצורך דו"חות ביניים לוועדת הכספים.

⁵ סימן זה, הקובע את הנהלים להגשת הדינים וחשבונות של המבקר, לפרסומם ולטיפול בהם, תוקן על-פי החלטה שהתקבלה בוועד הפועל הציוני במושב מיום 29 ביוני 1986, ותוקן ונערך מחדש על-פי החלטת נשיאות הוועד הפועל הציוני מיום 11 ביוני 1991.

19. אחת לשנה יכין המבקר דין וחשבון שנתי. מועד הכנתו של הדו"ח השנתי ייקבע באופן שהדו"ח יומצא ליו"ר הוועד הפועל, ולחברי הוועד הפועל, לא יאוחר מחודש ימים לפני המושב השנתי של הוועד הפועל.

דין וחשבון זה יכלול:

- א. סיכום כללי של פעולותיו ופעולות המשרד לביקורת במשך השנה.
- ב. רשימת הגופים ויחידותיהם העיקריות, שבוקרו בתקופת הדין וחשבון.
- ג. רשימת הדו"חות הנפרדים שהומצאו על ידי המבקר בהתאם לסעיף 18 לעיל.

ד. הדו"חות הנפרדים עצמם או עיקריהם, לפי שיקולו של המבקר. כלל המבקר בדין וחשבון השנתי דו"ח נפרד כאמור, יביא המבקר גם את תשובת יו"ר ההנהלה שנתקבלה בגין אותו דו"ח. דו"ח נפרד שהוועדה סיימה את דיונה בו וסיכמה את מסקנותיה יובא בדין וחשבון של המבקר.

ה. המבקר יהיה רשאי לכלול בדו"ח השנתי גם דו"ח נפרד שהוועדה טרם הספיקה לסכם את מסקנותיה לגביו, וזאת לאחר התייעצות עם יו"ר הוועדה. במקרה זה:

(1) סיכומי הוועדה – כאשר יתקבלו – יופצו לחברי הוועד הפועל.

(2) בדו"ח השנתי העוקב של המבקר ייכללו אותם סיכומים ביחד עם תמצית הממצאים שאליהם הם מתייחסים ובמידת האפשר, ממצאי מעקב באותם עניינים.

ו. עם המצאת הדין וחשבון לחברי הוועד הפועל יהיה המבקר רשאי לשחררו לפרסום.

ז. היה המבקר סבור, לאחר התייעצות עם יו"ר ההנהלה ועם יו"ר הוועדה, שפירסומו של עניין פלוני או פרטים פלוניים עלול להביא נזק לתנועה הציונית העולמית או לפעילותה באחת מארצות תבל, יהיה רשאי למנוע פרסומו של אותו עניין או אותו פרט.

יו"ר הוועד הפועל יחד עם יו"ר הוועדה רשאים להחליט, על פי הצעת המבקר או ההנהלה או על דעת עצמם, אם חלקים מסוימים ממסקנות הוועדה לא יובאו לפרסום, ויודיעו על החלטה זו למבקר. המבקר יהיה רשאי לפרסם דין וחשבון נפרד, אם ראה צורך בכך, בטרם המועד להגשת דין וחשבון שנתי, לאחר התייעצות עם יו"ר הוועדה, ועם יו"ר הוועד הפועל.

20. נשיאות הוועד הפועל תקבע את דרך הדיון בדין וחשבון בוועד הפועל, ובלבד שייכלל בסדר היום של הוועד הפועל דיווח בעל פה של יו"ר הוועדה או יו"ר הוועדה לביקורת בענייני הביקורת, ובמידת הצורך – דיווח של יו"ר ההנהלה על צעדים שננקטו לתיקון הליקויים.
21. לקראת הקונגרס הציוני יכין המבקר דין וחשבון מקיף על התקופה שבין קונגרס לקונגרס. הוראות התקנון בסעיפים 19-20 לעיל יחולו על דין וחשבון זה בשניונים המחויבים לפי העניין.

סימן ח' – המשרד לביקורת

22. המבקר עומד בראש המשרד לביקורת ובאמצעותו יבצע את עבודתו לפי תקנון זה.
23. המנהל הכללי ועובדי המשרד לביקורת דינם כדין שאר עובדי הסוכנות היהודית לישראל – ההסתדרות הציונית העולמית, אולם הם ימונו, יועסקו ויפוטרו על-ידי המבקר תוך שמירה על חוקת העבודה של עובדי הסוכנות היהודית לישראל – ההסתדרות הציונית העולמית, ויהיו נתונים למרותו של המבקר או למי שיוסמך על-ידיו בלבד.
24. הסייגים הנזכרים בסעיף 8 לעיל חלים על כל עובדי המשרד לביקורת העוסקים במישרין בביקורת. באשר לסייג בסעיף 8 (ג), תקופת האיסור שנקבעה בסעיף זה לגבי עובדי המשרד לביקורת תהיה שנתיים או פחות מזה, הכל לפי החלטתו של המבקר.
- הסייגים הנזכרים בסעיף 9 חלים על כל עובדי המשרד לביקורת.
25. תקציב המשרד לביקורת הוא תקציב מיוחד הנקבע, על פי הצעת המבקר, על-ידי אותו מוסד המאשר את תקציבה של ההסתדרות הציונית העולמית בשנה השוטפת, ללא תלות בתקציבי הוצאה אחרים. תקציב זה יבוצע לפי הוראות המבקר.
26. המבקר ימציא בתום כל שנה דין וחשבון כספי לאישור ועדת הכספים.

סימן ט' – שונות

27. לא החליט הוועד הפועל להקים ועדת כספים, יחולו הוראות התקנון בהן מדובר על ועדת כספים – בשניונים המחויבים לפי העניין – על הוועד הפועל עצמו או על אותו מוסד, שעליו יטיל הוועד הפועל את ביצוע סמכויותיו בענייני תקציב וכספים.
28. עם קבלת תקנון זה בטל תקנון המשרד לביקורת שהתקבל בקונגרס הכ"ד. כן בטלות החלטות המוסדות הציוניים המרכזיים בעניין המבקר והמשרד לביקורת, פרט להוראות החוקה.